

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»**

Кафедра менеджменту та економіки

УЗГОДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту «Європейська школа
бізнесу»

О. Чатченко

" 10 " 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри менеджменту та
економіки

Ю. Ремига

" 12 " 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти: бакалавр
Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Київ – 2021

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний європейський університет».

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Доцент кафедри менеджменту та економіки,
кандидат економічних наук

 _____ І. Міхно

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні
кафедри менеджменту та економіки,
протокол № 1 від «12» 01 2021 р.

Завідувач кафедри менеджменту та економіки _____ Ю. Ремига

Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Організація підприємницької діяльності» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Ринкове середовище спонукає підприємства до активності, спрямованої на отримання прибутку та максимізацію, тобто досягнення головної мети підприємницької діяльності. Організація діяльності підприємства пов'язана з необхідністю налагодження партнерських зв'язків в усіх сферах діяльності, плануванням, управлінням, використанням грошових коштів та інших ресурсів, забезпеченням безпеки бізнесу, комунікаційними та іншими процесами. Оволодінню необхідними знаннями в цій галузі мають сприяти практичні заняття з дисципліни «Організація підприємницької діяльності», які, разом з теоретичною підготовкою, сформує у студента цілісну структуровану систему знань та навичок в сфері організації та управління власним бізнесом.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»	<u>Нормативна</u>	
Розділів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки	
Змістових розділів – 3		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: ---		Семестр	
		6-й	6-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
		32 год.	4 год.
Тижневе навантаження: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2,5	Практичні		
	16 год.	2 год.	
	Самостійна робота		
	42 год.	84 год.	
	Освітній рівень: Перший (бакалаврський) рівень	Вид контролю:	
		<u>іспит</u>	<u>іспит</u>

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення об'єктивних закономірностей становлення, функціонування та розвитку підприємництва, обґрунтування вибору суб'єктами підприємницької діяльності ефективних способів оптимального використання факторів виробництва в умовах ринкових економічних відносин.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Організація підприємницької діяльності» базується на знаннях таких дисциплін, як «Економічна теорія», «Логістика», «Маркетинг і реклама»,

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Організація підприємницької діяльності» є формування у майбутніх менеджерів системи спеціальних знань у сфері організації та розвитку підприємницької діяльності, набуття умінь аналізу та планування підприємницької діяльності в ринкових умовах, прийняття раціональних управлінських рішень з менеджменту підприємництва.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Організація підприємницької діяльності» є:

- оволодіння теоретичними та практичними знаннями об'єктивних закономірностей, умов и процесів підприємницької діяльності;
- усвідомлення сутності правового регулювання підприємництва в сучасних умовах перехідної економіки;
- вивчення сучасних організаційних форм підприємництва та його інформаційного забезпечення;
- одержання знань з питань формування та ефективного використання виробничого потенціалу суб'єктів господарювання;
- вивчення основ економічного регулювання підприємницької діяльності та прийняття ефективних управлінських рішень.

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук
Загальні компетентності	ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації. СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

	<p>СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.</p> <p>СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.</p> <p>СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p>СК 8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.</p> <p>СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.</p>
--	---

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння / навички	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
1.	здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань, у т.ч. іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії
Загальні компетентності					
2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства	поглиблені когнітивні та практичні уміння / навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних

			діяльності або навчання	професійних питань	робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
3.	<p>Здатність визначати та описувати характеристики організації.</p> <p>Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.</p> <p>Здатність визначати перспективи розвитку організації.</p> <p>Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.</p> <p>Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.</p> <p>Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p>Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.</p> <p>Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.</p>	теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства	поглиблені когнітивні та практичні уміння / навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Програмні результати навчання	<p>ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.</p> <p>ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.</p>
--------------------------------------	--

	<p>ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.</p> <p>ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.</p> <p>ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.</p> <p>ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.</p> <p>ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації в процесі прийняття управлінських рішень.</p> <p>ПРН 20. Демонструвати навички використання інформаційних, комунікаційних та інноваційних технологій.</p>
--	--

Результати навчання:

Після опанування дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні засади розвитку підприємництва;
- передумови, функції, принципи та рушійні сили підприємницької діяльності;
- характеристику видів, сфер, організаційно - правових форм підприємництва в Україні;
- функції та правовий статус підприємця;
- послідовність та способи організації власного бізнесу;
- технологію заснування власного бізнесу, порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності;
- методику проведення ділових переговорів, укладання угод;
- засади планування, менеджменту та маркетингу у підприємницькій діяльності;
- методику складання бізнес-плану;
- варіанти підтримки розвитку підприємницької діяльності та пошуку інвестицій;
- визначення проблем та перспективи розвитку підприємницької діяльності в Україні.

уміти:

- організувати ефективне ведення підприємництва в умовах ринкових відносин;
- організувати ланки управління та маркетингу на підприємстві;
- скласти бізнес-план, визначити потребу в додатковому капіталі, робочій силі, технічному оснащенні і засобах виробництва;
- вести переговори та укласти угоди, заповнювати та подавати реєстраційні документи до відповідних органів;
- здійснювати оцінку ефективності підприємницької діяльності, вміти правильно розподілити ресурси;
- визначити проблеми та перспективи розвитку підприємницької діяльності в Україні.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни «Організація підприємницької діяльності» відводиться 90 години 3 кредити ЄКТС.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1 ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Економічна сутність підприємницької діяльності

Характеристика зовнішніх і внутрішніх чинників формування підприємницького середовища. Приватний і державний сектори економіки. Сутність та концепція підприємництва. Сфери та типологія підприємницької діяльності. Визначення цілей, задач та політики підприємництва. Стратегія і тактика підприємництва. Юридичні вимоги до приватного підприємництва. Власність - економічна основа підприємництва. Відносини власності, права власника. Інфраструктура ринка. Види ринків. Чинники виробництва. Основні стадії суспільного виробництва. Альтернативні витрати. Функціонування суб'єктів підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки. Економічна ефективність підприємницької діяльності.

Тема 2. Правова основа підприємництва та податкова система підприємства

Підприємець — ключова фігура ринкової економіки. Творче начало у діяльності підприємця. Сучасна професійна концепція підприємця. Вимоги та характерні риси підприємця. Права підприємця. Обов'язки та відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності. Створення умов для формування нової генерації підприємців. Проблеми та перспективи підготовки кадрів для підприємницької діяльності. Необхідність державного регулювання підприємницької діяльності. Методи державного регулювання підприємницької діяльності. Принципи підприємництва. Юридичні обмеження на зайняття підприємницькою діяльністю. Законодавчі акти, які регламентують підприємницьку діяльність. Антимонопольне законодавство. Податкова система, принципи її побудови. Функції податкової системи. Класифікація податків згідно Податкового Кодексу України. Прямі та непрямі податки. Загальна система оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності. Особливості оподаткування суб'єктів малого бізнесу. Планування прибутку суб'єктів підприємницької діяльності.

Тема 3. Організаційні аспекти ведення бізнесу

Джерела підприємницьких ідей. Експертні методи пошуку підприємницьких ідей. Види підприємницької діяльності. Приватні підприємці. Приватні підприємства. Основні переваги та недоліки приватного підприємства. Партнерства. Основні переваги та недоліки партнерства. Франчайзна система. Акціонерні компанії. Сутність та вимоги до публічних та приватних акціонерних компаній. Розвиток компаній.

Об'єднання компаній та напрямки зростання при об'єднанні. Вибір організаційно-правової форми суб'єктів підприємницької діяльності та організаційної структури управління. Типова схема створення суб'єктів підприємницької діяльності. Засновницькі документи та їх підготовка. Сутність та основні розділи установчого договору. Статутний фонд і порядок його формування. Державна реєстрація. Ліцензування підприємницької діяльності, процедура отримання ліценцій. Патентування підприємницької діяльності, процедура отримання патентів. Припинення діяльності підприємства та його ліквідація. Необхідність та суть державного регулювання підприємництва. Основні форми та методи державного регулювання підприємництва. Державна політика підтримки підприємництва: необхідність, мета та форми реалізації. Організаційна структура сприяння підприємництву в Україні та в інших країнах. Програма державної підтримки підприємництва в Україні.

Тема 4. Формування підприємницького капіталу

Підприємницький капітал: сутність і складові елементи. Стартовий капітал як обов'язкова умова здійснення підприємництва. Сутність капіталу, та його матеріалізована форма. Економічна й елементна структура підприємницького капіталу. Основний та оборотний капітал, особливості кругообігу і від-шкодування. Формування початкового підприємницького капіталу. Варіанти формування окремих елементів капіталу. Схема розрахунків необхідного розміру підприємницького капіталу. Джерела формування підприємницького капіталу: кошти накопичені у процесі попередньої діяльності; особисті заощадження у грошовій і товарній формах; позичкові кошти. Вибір і обґрунтування прийнятних та найбільш ефективних способів формування початкового капіталу. Управління процесами ефективності використання підприємницького капіталу.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 5. Планування виробничо-господарської діяльності суб'єктів підприємництва

Дослідження кон'юнктури ринку. Принципи планування, методи планування виробничо-господарської діяльності підприємства. Класифікація та структура планів виробничо-господарської діяльності підприємства. Планування обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства на основі виробничої потужності. Оптимальне планування обсягів виробництва та реалізації продукції приватного підприємства.

Тема 6. Маржинальний аналіз діяльності підприємства

Визначення оптимального обсягу виробництва продукції за допомогою методів маржинального аналізу. Обґрунтування управлінських рішень

відносно змін виробничої потужності, змін технологій виробництва за допомогою методів маржинального аналізу. Використання методу зіставлення показників граничних витрат і граничного доходу підприємства в умовах ринків з різними типами конкуренції для оптимізації прибутку підприємства.

Тема 7. Планування технічного розвитку та підвищення ефективності виробництва підприємства

Структура плану технічного розвитку та підвищення ефективності виробництва підприємства. Економічне обґрунтування заходів плану технічного розвитку та підвищення ефективності виробництва підприємства. Шляхи підвищення ефективності підприємницької діяльності. Обґрунтування ефективних методів і форм підприємництва. Основні методи і форми активізації підприємництва. Вдосконалення системи управління суб'єктами підприємницької діяльності, адаптація систем управління до вимог ринку. Менеджмент інноваційної та інвестиційної діяльності фірми виробничого спрямування. Оптимізація поточних витрат і розмірів виробничих підприємств. Взаємозв'язок прибутку, витрат виробництва та обсягів випуску продукції. Коефіцієнти оптимальності витрат. Обґрунтування оптимальних розмірів підприємства з монономенклатурним виробництвом за показниками чисельності працюючих, обсягом виробництва товарної продукції, поточними витратами на грошову одиницю товарної продукції.

Тема 8. Планування персоналу підприємства

Планування продуктивності праці персоналу підприємства. Метод планування росту продуктивності праці за рахунок основних техніко-економічних факторів. Структура персоналу підприємства. Планування загальної чисельності персоналу підприємства, планування чисельності персоналу за категоріями працюючих. Планування фонду оплати праці персоналу підприємства за категоріями працюючих. Соціальний захист персоналу на основі єдиного соціального внеску.

Тема 9. Планування доходів, витрат та собівартості продукції підприємства

Формування, визначення та планування валових доходів підприємства. Формування, визначення та планування валових витрат підприємства. Планування собівартості продукції підприємства. Шляхи зниження собівартості продукції підприємства. Управління витратами підприємства. Цінова політика підприємства. Аналіз безбитковості підприємства. Визначення рівня безбиткового обсягу виробництва продукції підприємства. Аналіз чутливості критичних співвідношень: зміна цін на ресурси, зміна середніх змінних витрат, зміна постійних витрат. Аналіз впливу структурних змін: зміна структури обсягу продаж, зміна структури витрат. Визначення та управління рівнем економічної безпеки підприємства.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ

Тема 10. Інвестиційна політика підприємства

Характеристика інвестиційної діяльності підприємства. Сутність активної інвестиційної діяльності підприємства. Правове регулювання інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання в Україні. Основні форми державного регулювання інвестиційної діяльності. Завдання й функції інвестиційного менеджменту на підприємстві. Формування інвестицій. Чинники, що впливають на передбачуваний обсяг інвестицій фірми. Класифікація інвестицій в об'єкти підприємницької діяльності за окремими ознаками: об'єктами вкладення коштів, характером участі в інвестуванні, періодом інвестування, формою власності інвестиційних ресурсів, регіональною ознакою. Власні, позичкові й залучені джерела інвестиційних ресурсів фірми. Методи фінансування окремих інвестиційних програм та проєктів. Сутність оцінки і прогнозування інвестиційної привабливості окремих інтегрованих та первинних ланок господарювання. Інвестиційна привабливість галузей економіки та промисловості (етапи, система показників для оцінювання, ступінь привабливості в Україні). Оцінювання і прогнозування інвестиційної привабливості регіонів. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства.

Тема 11. Бізнес-план підприємства та оцінка конкурентоспроможності підприємства

Бізнес-планування, його сутність та призначення. Принципи складання бізнес-плану. Головні розділи бізнес-плану. Меморандум конфіденційності. Зміст резюме. Опис підприємства та галузі. Опис продукції (послуг). Опис технологічного процесу виробництва продукції (послуг). Маркетинг та збут продукції. Виробничий план. Організаційний план. Інвестиційний план. Фінансовий план. Аналіз чутливості проєкту. Оцінка ризиків та страхування проєкту. Сутність та види конкуренції. Основні функції конкуренції. Форми та методи конкурентної боротьби. Сутність та види економічного ризику. Методи оцінки економічного ризику. Шляхи зменшення економічного ризику. Конкурентоспроможність продукції та шляхи її забезпечення. Конкурентоспроможність суб'єктів підприємницької діяльності та шляхи її забезпечення.

Тема 12. Антикризове управління підприємством та етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі

Причини виникнення кризового стану підприємства. Менеджмент і антикризове управління. Складові антикризового управління. Вибір базової стратегії конкуренції — центральна ланка формування антикризового менеджменту. Базові стратегії конкуренції, переваги і обмеження. Формування моделі розвитку підприємницької діяльності. Базові принципи

антикризового менеджменту. Принцип ефективного менеджменту. Психологія підприємництва. Бізнес і мораль. Технологія успіху. Складові підприємницької етики. Підприємницький тип мислення. Комерційна таємниця. Партнерські зв'язки. Договірна дисципліна. Морально-етичний кодекс цивілізованого підприємця. Культура підприємництва. Заповіді підприємця. Службовий етикет.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б.	інд .	с. р.		л	п	лаб.	інд .	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий розділ 1. ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ												
Тема 1. Економічна сутність підприємницької діяльності	6	3	1	-	-	2	18	2	-	-	-	6
Тема 2. Правова основа підприємництва та податкова система підприємства	8	3	1	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 3. Організаційні аспекти ведення бізнесу	5	2	1	-	-	2	6	-	-	-	-	6
Тема 4. Формування підприємницького капіталу	7	2	1	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Разом за змістовим розділом 1	26	10	4	-	-	12	26	2	-	-	-	24
Змістовий розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ												
Тема 5. Планування виробничо-господарської діяльності суб'єктів підприємництва	6	2	1	-	-	3	8	-	-	-	-	8
Тема 6. Маржинальний аналіз діяльності підприємства	7	2	2	-	-	3	8	-	-	-	-	8
Тема 7. Планування технічного розвитку та підвищення ефективності виробництва підприємства	6	2	1	-	-	3	9	1	-	-	-	8
Тема 8. Планування персоналу підприємства	4	2	1	-	-	1	8	-	-	-	-	8
Тема 9. Планування доходів, витрат та собівартості продукції підприємства	10	4	1	-	-	5	9	1	-	-	-	8
Разом за змістовим розділом 2	33	12	6	-	-	15	42	2	-	-	-	40
Змістовий розділ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ												
Тема 10. Інвестиційна політика підприємства	9	2	2	-	-	5	5	-	-	-	-	5
Тема 11. Бізнес-план підприємства та оцінка конкурентоспроможності підприємства	11	4	2	-	-	5	12	-	2	-	-	10

Тема 12. Антикризове управління підприємством та етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі	11	4	2			5	5	-	-	-	-	5
Разом за змістовим розділом 3	31	10	6	-	-	15	22	-	2	-	-	20
Усього годин	90	32	16	-	-	42	90	4	2	-	-	84

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Економічна сутність підприємницької діяльності	3
2.	Правова основа підприємництва та податкова система підприємства	3
3.	Організаційні аспекти ведення бізнесу	2
4.	Формування підприємницького капіталу	2
5.	Планування виробничо-господарської діяльності суб'єктів підприємництва	2
6.	Маржинальний аналіз діяльності підприємства	2
7.	Планування технічного розвитку та підвищення ефективності виробництва підприємства	2
8.	Планування персоналу підприємства	2
9.	Планування доходів, витрат та собівартості продукції підприємства	4
10.	Інвестиційна політика підприємства	2
11.	Бізнес-план підприємства та оцінка конкурентоспроможності підприємства	4
12.	Антикризове управління підприємством та етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі	4
Разом:		32

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни семінарські заняття не передбачені.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Розрахунок рівня та динаміки показників економічної ефективності суб'єкта підприємницької діяльності.	1
2.	Типова схема створення суб'єктів підприємницької діяльності. Засновницькі документи та їх підготовка. Сутність та основні розділи установчого договору. Статутний фонд і порядок його формування. Державна реєстрація.	1
3.	Схема розрахунків необхідного розміру підприємницького капіталу. Вибір і обґрунтування прийнятних та найбільш ефективних способів формування початкового капіталу. Управління процесами ефективності використання підприємницького капіталу.	1
4.	Розрахунок обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства на основі виробничої потужності. Оптимізація планування обсягів виробництва та реалізації продукції приватного підприємства.	1

5.	Планування технічного розвитку та підвищення ефективності виробництва підприємства.	1
6.	Планування доходів, витрат та собівартості продукції підприємства. Формування, визначення та планування валових доходів підприємства. Формування, визначення та планування валових витрат підприємства. Планування собівартості продукції підприємства.	2
7.	Аналіз беззбитковості підприємства. Визначення рівня беззбиткового обсягу виробництва продукції підприємства. Аналіз чутливості критичних співвідношень: зміна цін на ресурси, зміна середніх змінних витрат, зміна постійних витрат. Аналіз впливу структурних змін: зміна структури обсягу продаж, зміна структури витрат. Визначення та управління рівнем економічної безпеки підприємства.	1
8.	Оцінка конкурентоспроможності підприємства. Основні функції конкуренції. Сутність та види економічного ризику. Методи оцінки економічного ризику. Шляхи зменшення економічного ризику. Конкурентоспроможність продукції та шляхи її забезпечення. Конкурентоспроможність суб'єктів підприємницької діяльності та шляхи її забезпечення.	1
9.	Планування доходів, витрат та собівартості продукції підприємства.	1
10.	Методи фінансування окремих інвестиційних програм та проектів. Сутність оцінки і прогнозування інвестиційної привабливості окремих інтегрованих та первинних ланок господарювання. Оцінювання і прогнозування інвестиційної привабливості регіонів. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства.	2
11.	Створення бізнес-плану підприємства	2
12.	Ризики у підприємстві. Антикризове управління підприємством та етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі.	2
Разом:		16

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Економічна сутність підприємницької діяльності	2
2.	Правова основа підприємництва та податкова система підприємства	4
3.	Організаційні аспекти ведення бізнесу	2
4.	Формування підприємницького капіталу	4
5.	Планування виробничо-господарської діяльності суб'єктів підприємництва	3
6.	Маржинальний аналіз діяльності підприємства	3
7.	Планування технічного розвитку та підвищення ефективності виробництва підприємства	3
8.	Планування персоналу підприємства	1
9.	Планування доходів, витрат та собівартості продукції підприємства	5
10.	Інвестиційна політика підприємства	5
11.	Бізнес-план підприємства та оцінка конкурентоспроможності	5

	підприємства	
12.	Антикризове управління підприємством та етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі	5
Разом:		42

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) з дисципліни не передбачено.

10. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота полягає в опрацюванні окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях.

Завдання 1. Створення бізнесу та її реєстрація для юридичних осіб та громадських організацій.

Студент самостійно повинен вивчити послідовність кроків заснування власної справи юридичною особою. Освоїти особливості реєстрації громадської організації.

Завдання 2. Опрацювати тему «Механізм створення власної справи» та визначитися з бізнес-ідеєю та її презентацією.

Студент самостійно повинен провести аналіз бізнесу в Україні та знати механізми створення власної справи, розробити презентацію проекту.

Завдання 3. 7. Оцінити конкурентне середовище. Оцінити місткість ринку та можливий обсяг випуску продукції (надання послуг) на перший рік.

Студент самостійно повинен оцінити конкурентне середовище. Оцінити місткість ринку та можливий обсяг випуску продукції (надання послуг) на перший рік за місяцями та тижнями.

Завдання 4. Розкрийте сутність фінансових важелів розвитку підприємницького сектора.

Студент самостійно повинен розкрити сутність та зміст фінансових важелів розвитку підприємницького сектора. Зробити відповідні висновки та таблицю результатів.

Завдання 5. Аналіз програм державної підтримки підприємництва в Україні.

Студент самостійно повинен зробити аналіз державної підтримки підприємництва в Україні. Порівняти результатами з розвинутими країнами. Результати надати у звіті.

Завдання 6. Аналіз особливостей функціонування екологічно-орієнтованих підприємств.

Студент самостійно повинен перерахувати особливості функціонування екологічно безпечних підприємств, проаналізувати впровадження «зеленої економіки».

Завдання 7. Аналіз етики підприємництва.

Студент самостійно повинен зробити аналіз морально-етичного кодексу цивілізованого підприємця. Вивчити культуру підприємництва, заповіді підприємця, службовий етикет.

Завдання 8. Аналіз організаційно правових форм суб'єктів підприємницької діяльності.

Студент самостійно повинен надати порівняльну характеристику організаційно правових форм суб'єктів підприємницької діяльності - юридичних та фізичних осіб за запропонованими характеристиками.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Організація підприємницької діяльності» застосовуються інформаційні та практичні методи навчання: класичні лекції, лекції-дискусії, практичні заняття, консультації з виконання самостійної та індивідуальної роботи студентів, а також виконання рефератів зорієнтованих на науково-дослідницький пошук студентів, підготовка коротких повідомлень на основі додаткової літератури курсу, письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні і дедуктивні методи навчання, методи стимулювання і мотивації навчання.

12. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Відповідно до плану вивчення дисципліни «Організація підприємницької діяльності» передбачається проведення поточного та підсумкового контролю:

– поточний контроль передбачає проведення опитування під час практичних занять;

– контроль виконання ІНДЗ та інших видів робіт;

– підсумковий контроль реалізується у вигляді іспиту.

Методи контролю:

1. Оцінювання знань студента під час практичних занять.

2. Виконання завдань для самостійної роботи.

3. Виконання ІНДЗ.

4. Проведення проміжних тестів.

5. Проведення поточного контролю.
6. Проведення підсумкового іспиту.

13. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю є **іспит**, який складається очно в період призначений деканатом або за індивідуальним графіком, який затверджується навчальним планом. Основною формою підсумкового контролю є тестування, робота над практичним завданням та співбесіда.

14. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи з дисципліни «Організація підприємницької діяльності» здійснюється в балах відповідно до табл.14.1

Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Таблиця 14.1

Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни «Організація підприємницької діяльності»

Розділ I											Розділ II Підсумковий контроль	Всього	
Поточне тестування та самостійна робота													
Змістовий розділ 1				Змістовий розділ 2					Змістовий розділ 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	100

*T1, T2, ..., T12 – теми занять

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у наступних формах:

– усного опитування студентів на практичних заняттях та оцінки рівня їх знань;

– перевірки правильності розв'язання практичних задач;

– експрес-опитування (в усній чи письмовій формі).

Загальна оцінка знань студентів за поточним контролем

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів.

Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше **36** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі іспиту.

Критерії оцінювання знань під час заліку

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на заліку складає 40 балів (див. табл. 14.2).

Таблиця 14.2

Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі з навчальної дисципліни «Організація підприємницької діяльності»

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

Під час оцінювання відповіді на окреме питання додатково враховуються допущені недоліки та помилки, якими вважаються:

– неохайне оформлення роботи (не загальноприйняті скорочення, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (мінус 2 бали);

– неточності в назвах окремих економічних категорій та понять (мінус 4 бали).

Критерії оцінювання відповіді на теоретичні питання білету:

1. Повна відповідь на питання, яка оцінюється «*відмінно*», повинна відповідати таким вимогам:

– розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;

– повний перелік необхідних для розкриття змісту питання категорій та законів, що вивчались у навчальному курсі;

– здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;

– уміння користуватись методами наукового аналізу явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;

– демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;

– використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання.

2. Відповідь на питання оцінюється «*добре*», якщо:

– відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання) або, якщо:

– при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені окремі помилки під час: використання цифрового матеріалу.

3. Відповідь на питання оцінюється «*задовільно*», якщо:

– відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття чотирьох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

– одночасно присутні чотири чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання;

– висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загально визначеним при відсутності доказів супротивного аргументами, зазначеними у відповіді;

– характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, не зовсім правильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

З урахуванням вищевикладеного результати іспиту оцінюються в діапазоні від **0** до **40** балів для студентів. При цьому, якщо відповіді студента на екзамені оцінені менше ніж на 30%, він отримує незадовільну оцінку за результатами іспиту та незадовільну загальну підсумкову оцінку.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на іспит.

Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 14.3).

Таблиця 14.3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча навчальна програма дисципліни;
- плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;

- тези лекцій з дисципліни;
- методичні рекомендації та розробки для викладача;
- методичні вказівки до практичних занять для студентів;
- методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
- тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- перелік питань та завдань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни;
- перелік питань до іспиту, завдання для перевірки практичних навичок під час іспиту.

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Остапчук А.Д. Організація підприємницької діяльності/ А.Д. Остапчук, А.А. Гребеннікова: Навч.-метод. посібник. – К.: «ЦП «Компринт», 2016. – 102 с.
2. Остапчук А.Д. Організація підприємницької діяльності/ А.Д. Остапчук, А.А. Гребеннікова: Навч.-метод. Посібник (Практикум). – К.: «ЦП «Компринт», 2017. – 177 с.
3. Організація виробництва : підручник / А. І. Яковлев [та ін.] ; ред.: А. І. Яковлев, С. П. Сударкіна, М. І. Ларка ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. інт". – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – 436 с.
4. Герасимчук В. Г. Економіка та організація виробництва: підруч. / В. Г. Герасимчук., А. Е. Розенплентер. – К. : Знання, 2007. – 678 с.
5. Прохорова В. В. Організація виробництва : навч. посібник / В. В. Прохорова, О. Ю. Давидова. – Х. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. – 275 с.

Допоміжна:

1. Валевський О.Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження: Моногр. / О.Л. Валевський. - К.: НІСД, 2001. - 240 с.
2. Васильков В.Г. Організація виробництва: Навч. посібник./ В.Г. Васильков - К.: КНЕУ, 2003.- 524 с.
3. Варналій З.С. Основи підприємництва: Навч.посібник. — 3-тє вид., випр. і доп. — К.: Знання-Прес, 2006. — 350 с.
4. Алдохін І.П., Дороніна М.С. Етика підприємництва. – Харків: ХДЕУ, 1996.

17. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва. – Режим доступу: <http://www.dkrp.gov.ua>
2. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>.
3. Сайт безкоштовних електронних підручників онлайн // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://pidru4niki.com>.
4. Офіційний сайт студентської електронної бібліотеки «ЧИТАЛКА» // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://chitalka.info>.
5. Офіційний сайт онлайн-бібліотеки освітньої та наукової літератури // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://eduknigi.com>.
6. Сайт електронної бібліотеки підручників // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://studentam.kiev.ua>.